

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ «ՆՈՐ ՕՐԻ»

ԴՐԱՐ ԿԱՐ ԹՂԹԱՅՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՂՂԱՆ ԱՌ

ՏՅՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ ՕՐ ԼՐԱԳԻ
ԳԱՀԻՐԷ

Direction du journal
NOR-OR
Caire

Ձեռագրիկներն են չեն գործարար

ԱՐՏՕՆԱՏԵՐ Ժ. ՄԻԻՆԻԷ

ՆՈՐ ՕՐ

ՇԱԲԱԹ ԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏՈՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏՈՍ

ՂՐՇ. ՈՂՋ

Գանձիկի համար վեցամսեայ 20
» » երամսեայ 12
Շրջակայից » վեցամսեայ 25

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՉԱՍԱՐ

Վեցամսեայ Ֆրանկ 7

ԲՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ԿՈՎԱՍՍԻ ՉԱՍԱՐ

Վեցամսեայ րուբլի 3

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒՄ ԿԱՆՈՒԿ Է

ԵՒ ԹՂԹԱՅՈՒՆ ԾԱՌԱՔԸ

Խմբագրութեան վրայ է

ՀԱՅՈՒՆ ՆԵՐԿԱՆ ՈՒ ԱՊԱԿԱՆ

(ԱՐՏՆ ԶԱՐԵՆԱՆ)

(Շար. Ոստրոգ Թիւ. 10 և վերջ)

Աւերբոյր է ըսել թէ՛՝ ամէն անգամ երբ ընկերական կամ ազգային համախմբում մը կունենանք, միշտ արդիւնք մը, նոր հեռանկար մը կը ստացանք անկէ, շարժում թէ՛ մեզի ծանօթ ըլլայ կամ ո՛չ, բաւական է որ հաւարական ձայնն է որ մեզի կը զօշէ, և մենք, երբեմն պիտակից, երբեմն թեւազարար կամ ինքնաբերաբար, չենք ուզեր բացակայ մնալ, իրր ընկեր, իրր ազգային, իւրաքանչիւրս մեր գաղափարի ու զգացման չափով մեզ օգտակար ցոյց տալու բնական ձգտումով մը:

Եւ ահա մեր այսօրուան համախմբումը, առանձ իր կենսական պատճառին ալ՝ արդէն ինքն ըստ ինքնան զիջեցիկ երկայնքն է համարուելու թեան ու միութեան որ մեզի գեղեցիկ հաւատքը կը ներշնչէ ազգային. և զիտէ՛ք անշուշտ թէ՛ սրբան մեծ բառեր են զոնէ մեր ներկայ վիճակին համար, այս երկու սովորական բառերը . . . համարաչափութիւն միութիւն, որ սեռած է ամբողջ ժողովուրդի մը փրկութեան յոյսը: Արդ, քանի որ այս սիրտ յուզող գեղեցիկ երկայնքն մեր անգրանիկ լըսարանին կը պարտինք, ու անշուշտ իւրաքանչիւրս մեր պիտակից քայլերով եկանք իրար լսելու և հասկնալու, պէտք է ուրեմն, որքան կարելի է լայն մտքով մը ըմբռնել ու ճանչնալ խարան-էջիկը պատան մը բեղմնաւոր նպատակը, որ կոչուած է ամենէն լաւագոյն ու նպատակալարմար միջոցները սալ մեզ մեր ընդհանուր զարգացման ու բարօրութեան:

Ընտանիքն ու գաղութն յիտոյ, որոնց միտն կը յատկացնենք մեր կրթութեան ու գաղափարաբանութեան հոգնու միջոցը, շատ սխալ պիտի ըլլար այդ կարծիքը, զոնէ հիմայ որ ալ հինցած է, որովհետեւ ուրիշ միջավայր մը կայ որ երկուստարբութեան վրայ կրթական աւելի ազդեցութիւն ունի, քան ընտանիքն ու ուսումնարանը:

Գաղութը՝ մինչև հիմայ չէ կրցած ուղղել ընտանիկան կրթութեան պահ-

պանողական սխալ ընթացքը. և այս, իմ սեփական կարծիքս չէ միայն, փոխարեւաբար պիտի աւելցնեմ ըսել թէ՛՝ «ուսումնարանը» թէև ընդհանրապէս շատ բան կուտայ իր սաներուն, սակայն իրապէս անոր տուածը ոչինչ բան է, որովհետեւ քերականութեան ու մասնամասնութիւն կանոններով, պատմութենէն այլ ևայլ զէպրերու ու նախնիներու մանրամասնութիւններով, բնական զիտութեան անյարբեր կտորատանքներով աշակերտին զուլը լեցընելուն, ու զիւ շատ մը ուժիւններով ու նիւթերով անոր յիշողութիւնը ճանրարեռնելուն մէջ չենք զոնք տնէ կան մասը, որ պատանին ճշմարիտ մարդ դարձնէ, զարգացնէ անոր հետարբերութիւնը, միտքն անկախ աշխատանքի ընտելացնէ, վստահութիւն ներշնչէ զիջիկը հոգեկան կալուածութիւնները, վարժեցնէ յարգելու օտարին առաւելութիւնները, ամուր կազմակերպութիւն մը սոյ կրիտասարդի բնաւորութեան, որպէս զի գործնականին մէջ մաքառիլ զիտոյ իր ճամբուն վրայ պատահած ամէն արգելքներու դէմ, և միշտ անյողորտ զիմէ գէպի խոտել:

Ընտանիքը չի կրնար անդամներու մէջ ինքնօրութիւն և անհատականութիւն առաջ բերելու պայմաններ հայրթայթել, որովհետեւ ընտանիքը իր նախնիներէն ստացածը կուտանքէ, իրր քաղաքում ապագայ սերնդին. ընտանիքին մէջ կը տիրէ ընդհանրապէս մեծի բացարձակ հեղինակութիւնը, և միւսներու հպատակութիւնը առանձ զիտութեան, և ահա այս է սր մենք քչ կը նշմարենք ընտանիքի մէջ անկախ, քննադատական ոգի, զգալի սրկաս մը, ապագայ մարդուն համար, որ վարժարանն ալ ընդունակ չէ լեցնելու բուրբոյլին, այլ ընկերական միջավայրը: Թէև ինքնակրթութիւնն ալ միջոց մընէ ու կօղնէ մեզ ընտանիքին ու ուսումնարանի սխալներն ուղղելու և թերին լրացնելու, սակայն պէտք է ըսել թէ՛ ինքնակրթութիւնն ալ բաւական չէ առանձին մատակարարել այն ամենը, ինչ որ կարևոր է մարդու կատարելագործման համար: Եւ շատ պարզ արդէն, թէ մարդս չի կրնար առանձին զարգանալ, հեռու ընկերական

չըլանէն ու ընկերական կեանքի ազդեցութենէն: Եւ ահա հանրային (հեթեթեայտունն ու թատրոնը պիտի ըլլայ այդ թերին լրացնելու միջոցը: Ու ինչպէս նոյնիսկ կեղանիներու մէջ՝ նոյնպէս մարդու ընկերական հաղորդակցութեանց համար զգացած ձգտումը բնական ձգտում մըն է, որով կը կազմուի կեանքի բարոյական յորինուածը և անկէ կը ծնին կեանքի բարձր խտելիները, մինչ միւս կօղնէ պատմութիւնը, զրակաւորութիւնը և ոտօրեայ փոռները շատ համոզող կերպով կապացուցանեն թէ՛ որքան տուած է և կը տուծէ ընտանիքը, սահմանափակ կեանքէն, միշտ խորշելով արտաքին շփումի բնական պէտքէն:

Մինչդեռ մարդու այդ բնական պայմանը ստանձնարար կրնան կուգայ, նոյն իսկ մանկական հասակէն սկսեալ: Արդ, եթէ այդ պահանջը զգալի է մանուկներու մէջ այնքան ուժգին կեղծով, ուրեմն սրբան աւելի զգալի կը ըլլայ նաև երիտասարդներու մէջ, երբ արդէն կատարելագոյն զարգացած են անոնց հոգեկան կալուածութիւնները, հետևաբար մտքերու և զգացումներու փոխանակութեան պէտքը ինքնին աճնելու պիտի ըլլայ: Այն ատեն է որ սիրտը կը սկսի փրկուել զգացակիցներ համակրողներ. ներքին միտքը ելք մը կը փնտոտ արտայայտուելու և երիտասարդը կը ջանայ ճանչցնել իր անհատականութիւնը, սակայն ցաւալի է ըսել ու իրր փաստ ներկայացնել թէ՛ մեր կեանքին ու գործերուն բերմամբ երբ միշտ աւելիներ ունեցած ենք զարգացած ու շփումներ ունենալու՝ զիւ չի տեսնուի զգալի փոփոխութիւն մը մեր ընտանիկան ու ընկերային կեանքին մէջ, և ահա՝ արդիւնքը չէ՛ աչքի զարնող սա տխուր երևոյթը, որ կուգայ պարզապէս մեր ընտանիկան ու ընկերական կեանքի յատուցած փրկուած արտայայտելու շնորհիւ յիտուցեմ վիճակը արտայայտելու ընկերային հաւաքումներու միջոցին, զգալի ընել կուտան իրենց անտարբերութիւնը հանրօրոտ ձեռնարկներու մէջ, ուր, ոչ միայն կա-

րող են՝ այլ կոչուած են ներշնչումի հրաշքներ գործել, եթէ քիչ մը զիտակից ըմբռնումը ունենային ժամանակի ոգոյն որ իրենց վրայ մեծ յոյսեր կը տածէ:

Շատ անձուկ մտածում մըն է, զանոնք տոհմային նախնական սահմանափակ ու ամուլ վիճակի մը մէջ պահուած մտածումը, և բոլորովին անիմաստ ու հակասական պաշտպանութիւն մը, մեր բարոյականին ու բարբերուն, երբ միջազգային սաղօններու, հանգէտներու մէջ զտնուելու բուն ձգտումը՝ չենք կրնար ուրիշ կերպ ըմբռնել, բայց եթէ՛ զէջ ու սը, խալ հետեղութիւն մը օտարամուտ բարբերուն որոնք, ո՛չ մեր միջավայրին և ո՛չ ալ պայմաններին հետ հաշտ կերթան զոնէ հիմակու հիմայ, մինչդեռ ազգային բարձրագոյն վիճակը իր զուտներէն ալ կը պահանջէ պէտք եղած օգնութիւնը, պէտք եղած անձնութիւնը՝ զինքը ազատագրելու սրբազան գործին մէջ:

Եւ մեր մայրերէն, քոյրերէն Սասունի սարերուն վրայ իր գիւնազնական անձնաշնորհութեամբ մեր սըրտերուն մէջ անմահացող սարի աղջկան մը՝ Շաքէի գիւնազնութիւնը չենք սպասեր, բայց զոնէ օգնեն մեզի մեր այս ազգային յառաջիմութեան իրերը գառելու կարողութիւնը, ուղիղ տեսութիւններ մշակելը, և ամէն բան քննադատ ոգով նկատելը, ինչպէս խելացի ու բանիմաց ընկերներու մէջ, զորս կը գոյացնէ, միջավայրը:

Ահա այսպիսի սարազաններու մէջ է որ ի յայտ կուգան կարծիքներու տարբերութիւններ, որովհետեւ իւրաքանչիւր ոք ինքիւր կը քննադատէ իր տեսակետէն, համաձայն իր հոգեկան և մտաւոր կարողութեան ու խառնըուածքին:

Ընկերական շրջաններու մէջ ծագած այս կարգի տաք վիճաբանութիւնները, աշխոյժ ու ազատ խոսակցութիւնները կը նպաստեն ինքնուրոյն և ճիշդ տեսութիւն ունենալու շրջապատող իրերու նկատմամբ:

(Շարունակութիւն Միւլտի)

Կրօնքի միութիւնը գոյութիւն չունի Չինաստանի մէջ, ուր գոյութիւն ունի որ...

Կոմիտիի կրօնքին զատ, կայ Լաօ-Չին կրօնքը, որ ստորին գոտակարգին մէջ այլ...

Պատասխանութիւնը ծագում առած է Գրիստոսի թուականէն մից զար առաջ ապ...

Այս պահուն որ ստիպուած ենք մեր ցեղին միշտ լաւագոյն յատկութիւն...

Ինչու այսքան ճիշդը ու զոհողութիւններ ուրեմն, Լաօրան-Բրիտերցատուն մը...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Քննադատութեան ողին, որ միշտ համեմատութեամբ սկիզբ կառնէ, չի...

Քննադատական ողին է, որ կտրուի երիտասարդը յարգանքով նկատելու...

Նկերական շրջաններու մէջ եղած խօսակցութիւնները ու օգտակար վիճարանութիւնները, բարձրագոյն ընթերցանութիւնը, կը վարձակցեն երիտասարդները...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Կար է յարարելութիւն ունենալը այն պիտի հողիններու հետ, որոնք չեն սահմանափակուի իրենց անձնական բարօրութեան ճգնաժամով, այլ կը մաքա...

Նկերական միջավայրերու կարելութիւնը միայն բանի մը կրիտասարգներու ինքնակրթութեան ու զարգացման համար չէ, այլ այդ տեսակ միջավայրերու գերը, որպէս են Լաւրան-Բրիտերցատունը, երբեմն աւելի լայն ու ընդարձակ ազդեցութիւն կունենայ...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Ինչու մինչև հիմայ չունենար Երգիպոս իր բարձրագոյն Հայ վարժա...

Երբ պատանեկութիւնը ի յայտ կուգայ, ծնողաց սուղին մտահոգութիւնն է իրենց զաւակն ամուսնութիւնը: Տարիքը հասնելէ երկար ատեն առաջ նոյն իսկ, ծնողք իրենց ընտրութիւնը կ'ընեն:

Ամուսնութիւնը սկսածնէն ընկերային նոյն դիրքը ունեցող ընտանիքներու մէջ կը կատարուին: Անշուշտ արտահանուն ամուսնութիւններ կան, բայց բացառութիւն են անոնք:

Երբ ընտրութիւնը կը կատարուի, այսինքն երբ աղջիկը որոշուած է, փեսացոյին ծնողքը պաշտօնապէս կը խնդրեն զայն անոր ծնողքէն: Այս խնդրանքէն յետոյ կուգայ նշանախօսութեան արարողութիւնը: Այս ատթիւ, ծնողք իրարու հետ կը փոխանակեն ամուսնութեան պայմանագրերը սարազըրուած ընտանեաց պետեանքն և ազգականներէն: Յետոյ նշանած երասարողը իր խօսեցեային կը կը զրկէ ընտանիքին հարստութեանը համեմատ, ոսկի կամ արծաթ երկուսուպարանջան: Այս է նշանախօսութեան ընթացքը: Ապա լինողութիւնը կապուած են կարմիր թելով մը որ ամուսնական կապը կը խորհրդանշանակէ:

Քիչ մը փոխանակ վերջը սակի կ'ունենայ կողովին յոռմը, և ստիթ կ'ըլլայ մեծաշուք արարողութեանը: Երիտասարդը իր նշանածին կը զրկէ թանկագին կերպով զարդարուած ընտանի կողովներ, որ կը պարունակէ աղջկան մետաքս, բամբակ, անոզնագործները, ծաղիկները, ի մի բան անոր արգելադրելի վերաբերեալ բոլոր բաները:

Ամուսնութիւնը պէտք է միշտ կատարուի այն տարին յորում սեղի ունեցաւ կողովին առաջումը: Հանդիսին համար որոշուած օրուան նախնելթաց օրը, աղջկան ծնողքը նշանածին կը զրկեն իր կնոջ օժիտը կազմող ամեն բան, անոր արգելադրելի, արծաթեղէնները, կահարասին, ձորձերը: Այս գնանագնան ատարականներուն յոռմը միշտ մեծ շքով կը կատարուի:

Նոյն օրուան երեկոյին, ժամը յին, երկուսասարկին ընտանիքը նշանածին կը զրկէ անոզնագործները կարմիր սնուցասով զարդարուած գահաւորակ մը, որուն կ'առաջնորդեն երամիշտներու նուագախումբ մը, եթէ ընտանիքը պաշտօնական ատարանէ է լապտերներ կամ շահեր կրող ծառաներ, կանաչ հարգեղ մը, յետոյ պատասխանները որոնց վրայ նշանակուած են մէկ ըսնի սեբուսկէ ի վեր ընտանիքին ունեցած ատարականները:

Նոյն երեկոյին, ընտանիքը հրատարակուած ճաշ մը կուտայ և զահաւորակը ի սես բարձրականաց կը զուլի որահին մէջ տեղը: Ճաշի միջոցին, փեսային կողմէն զրկուած երամիշտները զուարթ եղանակներ կը նուագեն: Փեսային ընտանիքն այ կուտայ նմանապէս հրատարակ մեծ ճաշը, և հարկին օժիտը կազմող բոլոր ատարկանները ի սես զուլի:

Հարսանիքին օրը, առատուած, փեսային ազգականաց կամ բարեկամաց մէջէն ընտրուած չորս անձեր կ'ընտան հարսին տունը և կը հրատարակեն փեսային տունը գալ: Հարսը կ'հեծնէ իր գահաւորակը զոր բոս ատարկանին՝ չորս կամ ութ մարդիկ կը կրեն: Իր գահաւորակին առջևէն կերթան չորս կամ ութ պատգամաւոր հրատարակներուն գահաւորակները, և թափօրը, այսպէս կազմուած, փեսային ընտանեաց բրնակած տունը կը կրթան: Իր փամուսնով կը ծանուցուի ցնձագին նուագներով և արուեստական (փամուսնակ) տուփերու արձակած բոմբումներով: Անմիջապէս վերջը, գահաւորակը կը ամսին սրահը որ շարուած են

ընտանեաց անգամները, բարեկամները, պատուակալ տիկիները, և պատուակալ երիտասարդները: Այս երիտասարդներն մին, որ մետաղեայ հայելի մը կը կրէ կուրծքէն վրայ, կը կանգնի գահաւորակին առջև, որուն վարձապիտը տակաւին զոց է, և երեք անգամ ողջնայ կուտայ: Յետոյ պատուակալ տիկիներէն մին, վայրագորդ կէս մը բանալով, տակաւին քողածածուկ հարսը կը հրատարակէ երեք և երեք իր սենեակը, որ հանդիսական զգեստներ հագած փեսան իրեն կը սպասէ:

Ահա այս վայրեականին է որ առաջին անգամ իրար կը տեսնեն հարսն ու փեսան: Այս տեսակցութենէն վերջը, սրահը կը ամարուին՝ արդէն երկար ժամանակէ ի վեր ամուսնացած և արու գահակներ ունեցած երկու անձերէ առաջնորդուած:

Սրահին մէջ սեղը կը գտնուի սեղան մը որուն վրայ շարած են կահարայ մը այսինքն (խունի ծխելու անոթ) մը, պտուղ և զինի: Այն ատեն հարս ու փեսայ կը խոնարհին երկրպագութեամբ սեղանին առջև շնորհակալ ըլլալու Գերագոյն էակին՝ զիրենք ստեղծելու համար, երկրին՝ զիրենք կերակրելու համար, կայրեր՝ զիրենք պաշտպանելու համար և ծնողաց՝ զիրենք մեծցընելու համար: Վերջը փեսան իր կինը կը ներկայացնէ իր ընտանեաց անգամներուն և ներկայ բարեկամներուն:

Նշանակելի է այս արարողութեանց պարզութիւնը: ոչ կրօնական են ոչ քաղաքացին. բնաւ քահանայ չկայ և ոչ ալ օրէ կաշտօնեայ. ոչ նոյնիպադրուած կայ ոչ ալ պաշտօնական ձևակերպութիւն: Ամուսնութեան միակ վիաններ են Աստուած, ընտանիքը, բարեկամները:

Ընթրիքէն յետոյ, ամբողջ երեկոյթին, տանը զուտները բաց կը մնան, և բոլոր զրբացիները, նոյն իսկ անցորդները իրարուհը ունին տունը մտնելու և երթալ տեսնելու հրատարակ մէջ ոտքի վրայ կեցած է, վրան երկու վրա աշտանակ զուտ սեղանով բոլոր միւս անձերէն զատուած:

Հարսանիքին հետեւեալ օրը կ'արգը կուգայ հարսին իր ամուսնը տանիլ անոր ծննդաց տունը, որ մինչոյն արարողութիւնները կը կատարուին:

Երբ կայ մի կնոջ վրայ: Ընդհանրապէս չինացի կինը կ'երևակային իբրև փոքրացած էակ մը, որ հաշիւ կրնայ քայլել և իր ներքին կանարթին մէջ թունաւորուած իր աղաթիկներուն և իր էրկանը հարձերուց մէջտեղը: Ատի երևակայութեան այնպիսի բըմահաճոյցներէն մին է զորս պէտք է վերադարձը: Ձիւնացի կինը ամեն մարդու պէս կը բալէ. նոյն իսկ կը վազէ իր փոքրիկ ոտքերուն վրայ, զորս կ'երէ, գահաւորակովը կը պատի, և քող անգամ չունի անգողանապահ անհարիկ նայուածքներու զէմ ինչոյնքը պաշտպանելու համար:

Անարարկայ չինացի կինը Արեմտեան կնոջ չի նմանի, բայց միշտ կինն է ան, ամեն այն բանով որ չի ճշդիւր, և քիչ մը տարբերութեամբ՝ ամենքն ալ Եւրոպի աղջիկներ են, եթէ Եւրոպի աղջիկ ըսելով կը հասկնանք այն բարդակն արամազրութիւնը որ զիրենք կը մղէ արական սեռին վրայ ազդեցութիւն բանեցնելու: Ամենամեծ ծառայութիւնը զոր կրնան այրիքը մատուցանել կիններուն՝ սա է, վարել զանոնք և՛ անոնց անձնասիրութիւնը զգուցու համար՝ այնպէս կարծեցնել անոնց թէ իրենք են որ կը վարեն: Ձիւնացի արամազրութիւնները կը թոյլատրեն այրիքուն երջանիկ ընել իրենց կինները ըստ այնմ զի, իրենց մէջ, Արեւակը

կը ներկայացնէ արական սեռը և Լուսինը՝ իգական սեռը: Մէկը կը լուսարեւ, միւսը կը լուսաբորի. մէկը շարժուող է պայծառութիւն մը ունի, միւսը անոր կը պարտի իր զգոյն նշոյնները:

Այսպէս կ'արեւի է իբրև օրէնը հաստատել արական սեռին առաւելաշարժութիւնը իգականին վրայ: Այս օրէնքը բնական օրէնքի մը ոյժը ունի և յառաջ բերած է մի քանի հետեւանքներ որ սովորութիւններ հիմնած են և պարտականութիւններ ստեղծած:

Ընտանեկան կեանքը կը կաշմէ չինացի կինը, և կը բաղձայ միայն գիտուն մը ըլլալ ընտանիքը կառավարելու արուեստին մէջ:

Ան կը վարէ իր զաւակաց գաստխարակութիւնը, կը շատանայ իրեններուն համար ապրելով, և եթէ Աստուած բարի ամուսին մը տուած է իրեն, անշուշտ կիներուն ամենէն երջանիկն է:

Իրկանը ստացած պատիւներուն փոյլը կնոջ վրայ կը տարածուի և, իր զաւակաց միջոցաւ, կրնայ ձեռք բերել սնասարժուածեան բոլոր գոհացումներն, ակարութիւններ՝ որ ամեն կիսայի սակ ներքին կն մարդկային սրտին: Որեւի կինը շահ մը ունի ամուսնացած ատենը. իր աստիճանը բարձրացնելու շահը, միկնոյն շահը ունի մարդկեան բոլոր պարտականութիւնները կատարելով: Կնոջ վրայ մեր այս խօսքերը շահեկանութենէն զուլի պիտի ըլլային, եթէ չհասնէինք նաև հարձակութեան վրայ:

Հոմանին կամ հարձը կը ատարուի մեր մէջ երած հարձէն անով՝ որ Ձիւնացիացի մէջ հարձը ընդունուած է, տեսակ մը օրինաւոր հոմանի է:

Ինչ որ կ'արդարացնէ հարձակութիւնը, սա է որ թալանարուած է օրինաւոր կնոջին. և օրինաւոր կինը կը զգայ ըրած գոհոյցութեան արժէքը, վասն զի՝ աշխարհի վրայ ամեն սեղեդուն պէս Ձիւնացիացի մէջ ալ սըրը կը միացնէ սքաւեբը: Բայց ճշմարտաւր կը բարձրատէ կը հաշուէ երկու շարքեր և կ'նտրէ փոքրագոյնը յօգուտ ընտանիքին, Ահա թէ ինչպէս: Երկուսայի, ինչպէս որիշ շատ սեղեդուն մէջ, այրիքը զիրար կը գտնեն հոմանիքներ, և կրկին ընտանիքը քրիստոնեայ աշխարհին մէջ անծանօթ զրութիւն մը չէ: Ձիւնացի բարբարուսն մէջ, որոնց մէջ զաւակին բախտը որն է ուրիշ բանէ աւելի կարեւորութիւն ունի, և ընտանիքի բարօրութիւնը անոր պատիւն իսկ է, ամուսնական յարկին գորս ծնած այդ զաւակներու ցրտումը հակառակ պիտի ըլլար անոնց մէջ ընդունուած սովորութեանց:

Ուրեւի հարձակութիւնը այդ նպատակով հաստատուած է, և այլը ազատ կը կացուցանէ իր առնէն զորս ուրիշ տեղ սիրային արկածներ կամ արտուղութիւններ յառաջ բերելէ: Ուստի հարձին՝ ընտանեաց ծոցին մէջ զոյրութիւնը պէտք չէ ուրիշ բանի ընձայնէ՝ բայց միայն ընտանեկան շահուն պահանջմանց: Հարձը ընտանիքին մէջ՝ օրինաւոր կնոջ արածութեամբը միայն կրնայ մանկէ, և որոշ պարագաներու մէջ: Այս հարձակութիւնը թեթեւօրէն չի արուի, զէպ ի ընտանիքը անձնասիրութեան ոգով միայն կը շնորհուի և որպէս զի այրը հասանալու պատիւ բերող զաւակներ ունենայ:

Ամեն պարագայի մէջ, հարձեքը կ'առնուի ստորին գաստպարի մէջէն կամ կարօս մնողաց քովէն: Հարձէն ծնած զաւակները օրինաւոր կնոջ օրինաւոր զաւակները կը նկատուին՝ եթէ սա զաւակ չունի. ընդհակառակը՝ ընդունուած, այսինքն օրինաւոր զաւակներուն շափ իրաւունքներ ունեցող զաւակ կը համարուին, եթէ օրինաւոր կինը արդէն զաւակներ ունի:

Հարձը հնագնացութիւն պարտի օրինաւոր կնոջ, և ինչոյնքը անոր իբրև սպասուել համարի:

(Շարունակելի)

ԶԱՄԱԿԱՅԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Գուճ լայն ճամբէն գրեթէ անհրաժեշտ, ես կ'ընթափ մուտք արահետէս, երջանիկ՝ այն համոզմամբ որ Սրբով զոմէ իմիս հետ: Ու ամիսընդ կայքէս Պրեմի Անթրոս յառած շաւղիդ, ո՞վ իմ հալուէկ լոյսըս, պիտի սպասեմ Քեզի որչափ որ ես ապրիմ: Մէկ խնդրք մը միայն. վերջին ժամուս կուզեմ որ մօտս ըլլաս, եւ երբ ամէնքս իմէ՛ փախչեմ, Գուճ զէթ ամոյշ դէմքը ցոյց տաս: Եւ ամէմ վառքի փոխարէմ, Միայն պատկեմը յստակ ու ջիծէ հետըս տամիս՝ այս աշխարհէմ Զը լիշելով ուրիշ ոչինչէմ:

Մաւետ Գ. ՁՕՀՐԱԳ

ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ և ՇԷՐԻՏՃԵԱՆ
ընտանիքները փոփոխ իրենց խորին շնորհակալութիւնը յայտնել այն ամեն տղապանաց և բարեկամաց որք բարեհաստեան իրենց ներկայութեամբ պատուել ողբացեալ:

ՏԻԿԻՆ ՆՈՅՄԻ Մ. ԺԱՄԿՈՉԵԱՆԻ
յուզարկաւորութեան տիպար հանդէսն, ինչպէս նաև ամեն անոնց որք այս ատթիւ իրենց վշտակցութիւնը արտայայտեցին:

ՄԵՇ ԴԺԲԱԽՏՆԵՐԸ

Յուսեալութիւնը այն աստիճան խորում է մեր մէջ որ սովոր ենք մեր ցաւերը խոշորացողով պիտել, ու ինչոյնքն աշխարհի էն մեծ դժբախտները հոշակել: Ես կը կարծեմ թէ ձեր հարցման պատասխաններէն շատերը իրենց ցաւերուն վրայ ձեռած պիտի ներկայացնեն «Մեծ Դժբախտը»: Մարդ մարդ ցաւը կը տարբերի, հետեւապէս զարմանալի չէ որ ընդունիք իբար հակասող այլազան պատասխաններ: Օրինակ, կըլան մարդիկ որ կըսեն. «մեծ դժբախտութիւն է կին ունենալը», ուրիշներ՝ «կին չը կրնայ ունենալն է զբժբախտութիւն», պիտի բան: Կան կիններ ալ որ կը մտածեն թէ՛ իրենք են դժբախտները, քանի որ անխնամ գոռուած են ամուսնանալով այնպիսիներու հետ որ կոյր . . . եր չեն:

Ամշուտ յոսի սովորութիւնը եթէ վերցած ըլլար, աղջիկներու բանակ մը ձեզի պատասխանելով պիտի պօսային. «մեք ենք մեծ դժբախտները, որովհետև ազեւ ծընողներ ունեցը, որոնք կողտուածիւր կուսնան մեր սրտի բաններու խառնուելու»:

Տղազ գասն ալ աղջկանց, լոյսեան ի հարկէ, պիտի մտածեն թէ իրենցմէ աւելի զբժբախտ չկրնար ըլլալ, քանի որ ատուտ վրձնաւ մեծ քիչով երեսնին ու պահապարկութեան ասպարէզին մէջ գիտներ ընելով հանգրձ, չեն յաշողի պարտաւր երիտասարդներու նայուածքը մազնեցելու իրենց վրայ:

Բայց կարծեմ երկար եղաւ պատասխանս. վերջացեմ:

Մարդու մը դժբախտութիւնը իր փափաքին հակառակ եղած կացութիւնն է, ու մարդոց փափաքները շատ պարագաներու մէջ իրար կը հակասեն: Որ և է լիմակի մարդ որ ինչոյնքը մեծ դրախտ կը նկատէ, ուրիշ մը նոյն այդ մարդուն վիճակին կը տեսնուայ երջանիկանալու համար: Ըրածիս մտաւոր օրինակ մը տամ: Յաճախ լուսած աղբատուել մ'է. — Իմէ բախտ ունենայի՛ աղջիկ ծնած կըլլայի. շատ աղջիկներ այ տար հակասող կը կրկեն, (թէ ունի դժբախտութիւնը ծնած ըլլալուն մէջ է անխորի):

